

Dosarul nr. 1-4257/2019 (1-19173794-12-1-31102019)

SENTINȚĂ
în numele Legii

15 aprilie 2024
Chișinău

mun.

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani

Instanța compusă din:

Președinte Balan Gheorghe

Grefier Ostap Veronica

Cu participarea:

Procurorului Popa Constantin

Apărătorilor inculpatelor, *****ilor Agatii Nadejda, Jereghi Anatolie

examinând în ședință publică, în perioada de timp **06 iulie 2023 – 15 aprilie 2024**,
cauza penală de învinuire a

Svetlanei *****, născută la *****, în or.
*****, cetățeană a Republicii Moldova, c/p *****,
studii superioare, nu lucrează, nesupusă militar,
căsătorită, domiciliată în *****, fără antecedente
penale,

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de **art. 190 alin.(2) lit. b), d) și alin.(5) Cod penal,-**

Liliei ***** născut la ***** în *****,
cetățeană a Republicii Moldova, c/p *****, studii
superioare, *****, nesupusă militar, căsătorită,
domiciliată în *****, fără antecedente penale,

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de **art. 190 alin.(2) lit. b), d) și alin.(5) Cod penal,-**

a constatat:

De către organul de urmărire penală **inculpatele ***** Svetlana ***** și ***** Lilia ******* se învinuiesc în aceea că, *„acționând de comun acord, au comis infracțiunea de escrocherie în următoarele circumstanțe: în perioada anilor 2012 – 2013, cet. ***** Svetlana ***** în urma înțelegerii prealabile cu cet. ***** Lilia ***** sub pretextul organizării licitației și procurării din numele SRL ***** imobilul – încăperea nelocativă amplasată în ***** prin abuz de încredere*

au însușit de la SRL *****, suma de bani în mărime de 145000 EURO, cauzând companiei o pagubă materială în proporții deosebit de mari.

Astfel, cet. ***** Svetlana, care s-a prezentat ca fiind administrator al companiei „*****” SRL, în calitate de agent imobiliar, împreună cu cet. Lilia *****, care activa în calitate de *****, au propus companiei SRL *****, o ofertă, prin care au propus spre achiziție câteva bunuri imobile, situate în *****, str. *****, inclusiv bunul imobil cu numărul cadastral *****, proprietar al bunului figurând ***** și *****, care la acel moment era ipotecat în beneficiul BC „*****” SA.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, ***** Svetlana *****, fiind responsabilă de achiziția bunului imobil cu numărul cadastral *****, a comunicat reprezentantului SRL *****, că acesta din urmă, urmează a fi procurat prin intermediul unei licitații, ce urma să se desfășoare în luna iulie 2013 și care urma să fie organizată de către executorul judecătoresc ***** *****, în cadrul căreia urma să aibă loc vânzarea imobilului prin licitație la prețul de 7660000 lei, depuși pe contul executorului judecătoresc și suma de 145000 EURO, care urmau a fi transmiși direct proprietarilor bunului achiziționat, cuplului ***** și *****.

La data de 10.07.2013, de către ***** SRL a fost transferat în contul executorului judecătoresc, ***** ***** suma de 7660000 lei, pentru achiziționarea bunului imobil cu nr. cadastral *****.

La data de 12.09.2013, cet. ***** Svetlana, împreună cu cet. ***** Lilia s-au prezentat la reprezentantul companiei ***** SRL unde au solicitat și au primit suma de 145000 EURO, pentru a o transmite proprietarilor imobilului ce urma să fie achiziționat, ca urmare a semnării contractului de vânzare-cumpărare.

În cele din urmă fără petrecerea licitației, la 17.09.2013, cet. ***** Svetlana în calitate de reprezentant a companiei ***** SRL (cumpărător) și cet. *****, în calitate de reprezentant al proprietarilor ***** și ***** (vânzători), au semnat contractul de vânzare-cumpărare nr. *****, prin care vânzătorii au vândut cumpărătorului, imobilul cu nr. cadastral *****.

Tot ***** Svetlana ***** de comun acord și împreună cu ***** Lilia ***** la 21.06.2013, au solicitat și ulterior au încasat câte 383000 lei fiecare, pentru organizarea, înregistrarea și participarea la licitația, care urma să fie desfășurată în procedura executorului judecătoresc ***** *****.

În asemenea circumstanțe, cet. ***** Svetlana de comun acord cu cet. Lilia *****, în perioada de referință, prin abuz de încredere și înșelăciune au dobândit ilicit suma de 145000 EURO, care conform ratelor oficiale de schimb a Băncii Naționale a Republicii Moldova constituia 2470756,5 MDL și 766000 lei, în total cauzând companiei ***** SRL un prejudiciu material în sumă totală de 3236756,5 MDL, care conform art. 126 Cod penal, constituie proporții deosebit de mari”.

Faptele numite ale inculpatelor ***** Svetlana ***** și ***** Lilia ***** procurorul le-a încadrat juridic în prevederile art. 190 alin.(2) lit. b), d) și alin.(5) Cod penal – „*escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, acțiune săvârșită de două persoane, cu folosirea situație de serviciu, în proporții deosebit de mari*”.

În partea pregătitoare a ședinței judiciare apărătorul inculpatei ***** Lilia *****, *****ul Jereghi Anatolie, susținut de către inculpata ***** Lilia *****, prin *cerere scrisă* (f.d.-51-56, vol. VII), a solicitat încetarea procesului în temeiul art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, întrucât de către procuror n-a fost respectat termenul procedural privind menținerea persoanei în calitate de bănuț.

În partea pregătitoare a ședinței judiciare apărătoarea inculpatei ***** Svetlana *****, *****a Agatii Nadejda, prin *cerere scrisă* (f.d.-57-62, vol. VII), a solicitat încetarea procesului în temeiul art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, întrucât de către procuror n-a fost respectat termenul procedural privind menținerea persoanei în calitate de bănuț.

Inculpata ***** Svetlana *****, prin *cerere scrisă*, contrasemnată de către apărătoarea sa, *****a Agatii Nadejda (f.d.-49, vol. VII), a solicitat judecarea cauzei în lipsa sa, instanța de judecată, constatând existența circumstanțelor excepționale și a motivelor obiective care justifică absența primei la ședință (*****), conducându-se de prevederile art. 321 alin.(2) pct. 3) Cod de procedură penală, a dispus judecarea cauzei în absența acesteia.

În partea pregătitoare a ședinței judiciare procurorul Popa Constantin a solicitat respingerea ca neîntemeiate a ambelor cereri ale părții apărării.

Studiind minuțios materialele cauzei, analizând și apreciind argumentele și considerentele părților, instanța de judecată ajunge la concluzia că **urmează a fi încetat procesul penal** în privința inculpatelor ***** Svetlana ***** și ***** Lilia *****.

Concret concluzia instanței de judecată se bazează pe următoarele:

Astfel, potrivit art. 7 alin.(6) Cod de procedură penală, „*hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal*”.

În contextul dat, instanța de judecată consideră necesar a reitera că, potrivit **Deciziei Curții Constituționale, nr. 12 din 07 februarie 2017**, cu referire la prezenta speță:

„26. În acest sens, Curtea observă că toate acțiunile procesuale care se desfășoară la etapa premergătoare urmăririi penale au un caracter, *sui generis*, concentrat asupra scopului de a stabili și confirma existența bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și este circumscrisă termenului de 30 de zile de la momentul sesizării sau autosesizării organului de urmărire penală sau a procurorului.

27. Astfel, Curtea notează că, pornind de la natura scopului acțiunilor la etapa premergătoare urmăririi penale, acestea se rezumă la constatarea **faptei infracționale (*in rem*)**, însă **nu și la formularea unei învinuiri în privința persoanei (*in personam*)**. Această regulă se aplică și la etapa pornirii urmăririi penale. Așadar, în ordonanța de începere a urmăririi penale se menționează doar fapta care a condiționat emiterea acesteia (*in rem*), or, în cazul existenței unei bănueli rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni de către o persoană, organul de urmărire penală trebuie să-i acorde toate garanțiile caracteristice unei acuzații în materie penală”.

În același context, potrivit **Deciziei Curții Constituționale, nr. 25 din 29 martie 2018**, cu referire la prezenta speță:

„25. Este de menționat că noțiunea de „acuzație în materie penală” trebuie înțeleasă în sensul articolul 6 § 1 din Convenție și poate fi definit drept „notificarea oficială, venită din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale”, definiție care depinde, de asemenea, de existența sau lipsa unor „repercusiuni importante pentru situația (persoanei)” (*Ibrahim și alții v. Regatul Unit*, (MC), hotărârea din 13 septembrie 2016, § 249; *Simeonovi v. Bulgaria* (MC), hotărârea din 12 mai 2017, § 110).

26. Curtea observă că art. 63 alin.(1) din Codul de procedură penală stabilește că persoanei îi poate fi recunoscută calitatea de bănuț doar dacă în privința acesteia a fost emis unul dintre următoarele acte procedurale: 1) *procesul-verbal de reținere*, 2) *ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate* și 3) *ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț*. De asemenea, potrivit pct. 3) din alin.(2) al aceluiași articol, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuț mai mult de 3 luni sau mai mult de 6 luni doar persoana în privința căreia a fost dată o *ordonanță de recunoaștere în această calitate*.

27. Astfel, Curtea reține că modalitățile de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț reglementate de art. 63 alin.(1) din Codul de procedură penală se referă la prima componentă a conceptului de „acuzație în materie penală” în sensul

Convenției, și anume la „notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale”.

28. Cu referire la criticile de neconstituționalitate invocate în sesizare, potrivit cărora modalitățile de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuیت stabilite de art. 63 alin.(1) din Cod sunt reglementate în mod limitativ, Curtea reține că problema abordată de autorul excepției își găsește soluția în cuprinsul alin.(1¹) din același articol, care prevede că **ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuیت** și informația despre drepturile prevăzute la art. 64 **se aduc la cunoștință în decurs de 5 zile (...) din momentul de începere a primei acțiuni procedurale efectuate în raport cu acesta.**

29. Astfel, Curtea observă că soluția legislativă prevăzută de alin.(1¹) din articolul 63 din cod reprezintă o excepție de la alin.(1) din același articol și corespunde celui de-al doilea element al noțiunii de „acuzatie în materie penală” în sensul Convenției, care se manifestă prin existența unor „repercusiuni importante asupra situației (persoanei)”. Excepția menționată constă în faptul că, în cazul în care față de o persoană există anumite bănuieli rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și în raport cu aceasta sunt efectuate anumite acțiuni procedurale, care creează repercusiuni importante asupra situației persoanei, **organele de urmărire penală au obligația de a recunoaște această persoană în calitate de bănuیت** în decurs de 5 zile din momentul de începere a primei acțiuni procedurale.

(...).

35. În acest sens, legislatorul le-a acordat organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată competența de a aprecia, în fiecare caz concret, dacă acțiunile procedurale efectuate în cadrul urmăririi penale au produs sau nu repercusiuni importante pentru situația persoanei și dacă, în consecință, persoanei trebuie să-i fie recunoscută calitatea de bănuیت în sensul alin.(1¹) al articolului 63 din Cod, având în vedere particularitățile fiecărui caz concret.

36. Prin urmare, Curtea reține că articolul 63 alin.(1) din Codul de procedură penală prevede o listă exhaustivă de acte procedurale prin care persoanei îi poate fi recunoscută calitatea de bănuیت, însă, prin excepția instituită de alin.(1¹) din același articol, legislatorul stabilește anumite garanții pentru situațiile în care organele de urmărire penală desfășoară acțiuni procedurale care au consecințe importante pentru persoană, fapt care corespunde rigorilor dreptului la un proces echitabil stabilit de art. 20 din Constituție.

(...)”.

Tot în același context, potrivit **Hotărârii Curții Constituționale, nr. 12 din 14 mai 2015, cu referire la prezenta speță:**

„76. Curtea reține că omisiunile sau erorile autorităților trebuie să servească în beneficiul bănuیتului, învinuitului, inculpatului. Cu alte cuvinte, riscul oricărei erori comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, urmează să fie

suportat de către stat, iar corectarea acesteia nu trebuie să fie pusă în sarcina persoanei în cauză (...)"

Astfel, potrivit jurisprudenței constante a CEDO în materie penală noțiunea de acuzație are un sens autonom, aceasta fiind interpretată ca o **notificare oficială** care emană de la autoritatea competentă a unui reproș de a fi comis o infracțiune, dar relevant este că această notificare nu trebuie să aibă o anumită formă, având acest caracter orice act implicit, care emană de la autoritatea de stat și care produce efecte importante asupra situației persoanei, conținând o acuzație penală implicită.

Față de cele ce preced, se impune constatarea că, reieșind din legea procesual penală națională coroborată cu jurisprudența CtEDO, statutul de bănuít al unei persoane nu este atribuit acesteia nemijlocit doar prin ordonanța de recunoaștere în această calitate, ci poate îmbrăca și alte forme, acest caracter avându-l orice act implicit, care întrunește condițiile enumerate de legiuitor și conține o acuzație penală directă în privința unei persoane concrete.

Din conținutul **ordonanței privind pornirea urmăririi penale din 16 noiembrie 2015** (f.d.-1, vol. I), adoptată de către **ofițerul superior de urmărire penală pentru cazuri excepționale al SUP al SUPCE a SCAUP a DP mun. Chișinău a IGP al MAI, Mocan Tatiana**, prin care a dispus începerea urmăririi penale în conformitate cu **art. 190 alin.(5) Cod penal** pentru faptul că, „*pe parcursul anului 2012 – 2013, cet. ***** Svetlana ******, în urma înțelegerii prealabile cu cet. ***** Lilia *****, sub pretextul organizării licitației și procurării din numele SRL *****, imobilul – încăperea nelocativă amplasată în *****, prin abuz de încredere au însușit de la SRL *****, suma de bani în mărime de 145000 EURO, cauzând companiei o pagubă materială în proporții deosebit de mari.

*Astfel, cet. ***** Svetlana, care s-a prezentat ca fiind administrator al companiei „*****” SRL, în calitate de agent imobiliar, împreună cu cet. Lilia ******, au făcut companiei SRL *****, o ofertă, prin care au propus spre achiziție câteva bunuri imobile, situate în *****, str. *****, inclusiv bunul imobil cu numărul cadastral *****, proprietar al bunului figurând ***** și *****, care la acel moment era ipotecat în beneficiul BC „*****” SA.

*Cet. ***** Svetlana ******, fiind responsabilă de achiziția bunului imobil numit „supra”, a comunicat reprezentantului SRL *****, că acesta din urmă, urmează a fi procurat prin intermediul unei licitații, ce urma să se desfășoare în luna iulie 2013 și care urma să fie organizată de către executorul judecătoresc ***** *****, în cadrul căreia urma să aibă loc vânzarea imobilului prin licitație la prețul de 7660000 lei, depuși pe contul executorului judecătoresc și suma de 145000 EURO, care urmau a fi transmiși direct proprietarilor bunului achiziționat, familiei ***** și *****.

La data de 10.07.2013, de către ***** SRL a fost transferat în contul executorului judecătoresc, ***** suma de 7660000 lei, pentru achiziționarea bunului imobil cu nr. cadastral *****.

La data de 12.09.2013, cet. ***** Svetlana, împreună cu cet. ***** Lilia s-au prezentat la reprezentantul companiei ***** SRL unde au solicitat și au primit suma de 145000 EURO, pentru a o transmite proprietarilor imobilului ce urma să fie achiziționat, ca urmare a semnării contractului de vânzare-cumpărare. Astfel, tot la 12.09.2013, cet. ***** Svetlana și cet. Lilia ***** au primit suma de 145000 EURO, pentru a o transmite proprietarilor imobilului menționat „supra”.

În cele din urmă fără petrecerea licitației, la 17.09.2013, cet. ***** Svetlana în calitate de reprezentant a companiei ***** SRL (cumpărător) și cet. ***** în calitate de reprezentant al proprietarilor ***** și ***** (vânzători), semnează contractul de vânzare-cumpărare nr. *****, prin care vânzătorii au vândut cumpărătorului imobilul cu nr. cadastral *****.

Ulterior, reprezentanții companiei ***** SRL au fost contactați de către familia Mereuță, care i-au comunicat că Svetlana ***** și ***** Lilia nu le-au transmis suma de 145000 EURO, astfel solicitând repetat achitarea sumei indicate.

În asemenea circumstanțe, cet. Svetlana ***** de comun acord cu cet. Lilia *****, în perioada de referință, prin abuz de încredere a însușit o sumă de 145000 EURO, cauzând companiei ***** SRL o pagubă materială în proporții deosebit de mari”, reiese că ultima, chiar din momentul inițial al pornirii urmăririi penale, **le-a atribuit Svetlanei ***** și Liliei ***** statutul procesual de bănuite**, deoarece a indicat concret **fapta prejudiciabilă** pe care o consideră ca infracțiune, **obiectul infracțiunii, încadrarea juridică** a acesteia în prevederile **art. 190 alin.(5) Cod penal** și că **anume ei sunt bănuți de această infracțiune**.

Deci, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț în sensul dispoziției art. 63 alin.(1) Cod de procedură penală, este considerată acea ordonanță în care organul de urmărire penală pentru prima dată de la pornirea urmăririi penale (*în speță, concomitent cu aceasta*) expune fapta infracțională ca pe o faptă deja constatată și săvârșită de o persoană concretă, însoțită de calificarea juridică-penală a faptei, în speța dată aceste persoane fiind ***** **Svetlana** ***** și ***** **Lilia** *****.

Prin urmare, **ordonanța privind pornirea urmăririi penale nominalizată echivalează cu o ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuț** în sensul art. 63 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală, or, în conținutul acesteia, dincolo de orice dubiu, se indică că persoanele concrete ***** **Svetlana** ***** și ***** **Lilia** ***** sunt urmărite penal pentru faptă menționată.

Astfel, organul de urmărire penală **a oficializat suspiciunile de săvârșire a unei infracțiuni față de două persoane concrete**, în continuare acțiunile de

urmărire penală fiind îndreptate spre acumularea probelor privind vinovăția persoanelor concretizate în ordonanță, prin ce au produs repercusiuni importante pentru situația Svetlanei ***** și Liliei *****.

De aici rezultă că pornirea urmăririi penale *in personam* are valența unei acuzații penale.

Pornirea urmăririi penale *in personam* în privința Svetlanei *** și Liliei ***** și neinformarea acestora despre dreptul la apărare, în timp ce legislația națională prescrie în mod imperativ informarea bănuितului despre acuzațiile aduse și drepturile procesuale în termen de 5 zile (cu anumite excepții care nu sunt relevante cauzei din speță), nu se conciliază cu principiile de drept ale unui proces echitabil.**

Așadar, anume de la **16 noiembrie 2015** (*data emiterii ordonanței de pornire a urmăririi penale*) ***** Svetlana ***** și ***** Lilia ***** au dobândit calitatea procesuală de *bănuite*, indiferent dacă organul de urmărire penală a respectat sau nu obligația de a le aduce la cunoștință bănuितelor **această informație**, precum și **informația în scris despre drepturile procesuale**, obligație inserată expres la art. 63 alin.(1¹) Cod de procedură penală, or, **recunoașterea calității de bănuित se aplică în interesul persoanei**, pentru apărarea sa, persoana dobândind astfel drepturi procesuale suplimentare, reglementate de art. 64 Cod de procedură penală.

Totodată, menținerea persoanei în calitate de bănuित este supusă unor limite temporare. În particular, potrivit prevederilor art. 63 alin.(2) pct. 3) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuित, persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi – mai mult de 6 luni.

Din materialele cauzei rezultă că **calitatea de bănuите a Svetlanei ***** și Liliei ******* se impunea a fi calculată din momentul pornirii urmăririi penale, și anume **din 16 noiembrie 2015 până la 16 februarie 2016**, dată **până la care** procurorul urma să înainteze învinuirea, **după care, la momentul expirării termenului de 3 luni**, urma în mod obligatoriu și necondiționat să le scoată de sub urmărire penală, însă, **contrar acestor prevederi imperative ale legii**, se atestă că, prin **ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuित din 30 martie 2016** (f.d.-49-51, vol. VI), emisă de către **ofițerul superior de urmărire penală pentru cazuri excepționale al SUP al SUPCE a SCAUP a DP mun. Chișinău a IGP al MAI, Mocan Tatiana, ***** Lilia ******* a fost recunoscută **repetat** în calitate de **bănuितă**, tot atunci fiindu-i înmănată **informația în scris despre drepturile și obligațiile procesuale** prevăzute la art. 64 Cod de procedură penală conform **procesului-verbal respectiv** (f.d.-51, vol. VI), iar prin **ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuित din 01 aprilie 2016** (f.d.-197, 198-199, vol. IV), emisă de

către ofițerul superior de urmărire penală pentru cazuri excepționale al SUP al SUPCE a SCAUP a DP mun. Chișinău a IGP al MAI, Mocan Tatiana, ***** Svetlana *****, de asemenea, a fost recunoscută repetat în calitate de bănuită, tot atunci fiindu-i înmănată informația în scris despre drepturile și obligațiile procesuale prevăzute la art. 64 Cod de procedură penală conform *procesului-verbal respectiv* (f.d.-200, vol. IV).

Ulterior, prin *ordonanța de punere sub învinuire din 30 iunie 2016* (f.d.-11-12, 13-14, vol. V), emisă de către **procurorul, șef-adjunct al secției exercitare și conducere a urmăririi penale a Procuraturii mun. Chișinău, Nicolae Zanevici, ***** Svetlana ******* a fost pusă sub învinuire abia la această dată, adică cu omiterea termenului legal, aceasta fiindu-i adusă la cunoștință, peste aproape 5 luni de la emitere, fără careva motivare, abia la 23 noiembrie 2016 (f.d.-12, vol. V), de către **procurorul în Procuratura Anticorupție, Ina Frunza-Bargan**, tot atunci fiindu-i înmănată informația în scris despre drepturile și obligațiile procesuale prevăzute la art. 66 Cod de procedură penală conform *procesului-verbal respectiv* (f.d.-15 verso, 16 verso, vol. V).

În același context, prin *ordonanța de punere sub învinuire din 30 iunie 2016* (f.d.-63-64, vol. VI), emisă de către **procurorul, șef-adjunct al secției exercitare și conducere a urmăririi penale a Procuraturii mun. Chișinău, Nicolae Zanevici, ***** Lilia ******* a fost pus sub învinuire abia la această dată, adică, de asemenea, cu omiterea termenului legal, aceasta fiindu-i adusă la cunoștință peste aproape 5 luni de la emitere, fără careva motivare, abia la 22 noiembrie 2016 (f.d.-64 verso, vol. VI), de către **procurorul în Procuratura Anticorupție, Ina Frunza-Bargan**, tot atunci fiindu-i înmănată informația în scris despre drepturile și obligațiile procesuale prevăzute la art. 66 Cod de procedură penală conform *procesului-verbal respectiv* (f.d.-65, vol. VI).

Mai mult, deși, după emiterea de către **Procurorul General interimar, Eduard Harunjen** a *ordonanței din 28 septembrie 2016* (f.d.-30, vol. I), prin care s-a dispus retragerea cauzei penale de la organul de urmărire penală al DP ***** a IGP al MAI și transmiterea ei pentru efectuarea urmăririi penale în continuare Procuraturii Anticorupție, necătând la faptul că, de către **Procurorul, șef al Procuraturii Anticorupție, Viorel Morari**, abia la 04 octombrie 2016 a fost emisă *ordonanța* (f.d.-31, vol. I), prin care s-a dispus efectuarea urmăririi penale de către un grup de procurori și ofițeri de urmărire penală, precum și ofițeri de investigații ai Centrului Național Anticorupție, conducerea grupului de urmărire penală fiind pusă în seama **procurorului Ina Frunza-Bargan**, ultima, fără careva temei, or, la materialele cauzei lipsește careva act de primire a cauzei penale în procedură, a emis *ordonanța de prelungire a termenului de urmărire penală din 30 septembrie 2016* (f.d.-14, vol. I), prin care a dispus prelungirea termenului urmăririi penale în cauza penală nominalizată până la **30 noiembrie 2016** (*până la*

aceasta, ultima prelungire a termenului de urmărire penală până la 30 septembrie 2016 fiind dispusă de către procurorul, șef-adjunct al secției exercitare și conducere a urmăririi penale a Procuraturii mun. Chișinău, Nicolae Zanevici, prin ordonanța de prelungire a termenului urmăririi penale la 30 mai 2016 (f.d.-13, vol. I)), adică, **fără careva temei, a fost prelungit termenul urmăririi penale deja expirat**, circumstanță confirmată prin **ordonanța procurorului Ina Frunza-Bargan din 30 octombrie 2019** (f.d.-96-99, vol. VI), unde ultima indică expres că, „(...) prin ordonanța din 28 septembrie 2016 prezenta cauză penală a fost retrasă de la organul de urmărire penală al Direcției de Poliție a mun. Chișinău și transmisă pentru efectuarea în continuare a urmăririi penale către Procuratura Anticorupție, fiindu-i repartizată procurorului în Procuratura Anticorupție, Ina Frunza-Bargan, la 03 octombrie 2016” (f.d.-99, vol. VI), ceea ce este **inadmisibil** și, prin urmare, **ilegal**, or, **ordonanța de prelungire a termenului de urmărire penală din 30 septembrie 2016** (f.d.-14, vol. I) a fost emisă **nu mai devreme de 03 octombrie 2016**, din care considerente, în opinia instanței de judecată, **toate probele acumulate după data de 30 septembrie 2016 sunt nule**, fiind acumulate în cadrul unei cauze penale după expirarea termenului legal de urmărire penală, iar emiterea ordonanței sus indicate **la o dată nestabilă** nu numai că nu a înlăturat aceste ilegalități, dimpotrivă, a continuat șirul acestora.

Procedând astfel, **organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile** prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală, anume **de a nu fi urmărit de mai multe ori pentru aceeași faptă**, drept prevăzut și în art. 4 al Protocolului, nr. 7 a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, precum și art. 21 din Constituția Republicii Moldova, deoarece, după încetarea de drept a calității de bănuț, organul de urmărire penală era în drept în cazul apariției unor fapte noi sau recent descoperite ori acumulării ulterioare a probelor suplimentare de a relua urmărirea penală în conformitate cu art. 287 alin.(4) Cod de procedură penală, însă nu a fost emisă ordonanță motivată în acest sens, potrivit art. 255 Cod de procedură penală. Așa cum nu a fost emisă o ordonanță de scoatere a **Svetlanei ******* și **Liliei ******* de sub urmărire penală la data de **16 februarie 2016**, prin sine nu omite dreptul lor de a nu fi urmărite, judecate sau pedepsite de mai multe ori pentru aceeași faptă, deci, **nu înlătură existența circumstanțelor care exclud tragerea repetată a acestora la răspundere penală pentru perioada de după 16 februarie 2016 până în prezent.**

În contextul dat este relevant de a fi menționată hotărârea Curții Constituționale, prin care s-a dat interpretarea principiului constituțional *non bis in idem*. Respectiv, potrivit **pct. 6 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 26 din 23 noiembrie 2010**, principiul constituțional de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților

publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

Având în vedere că, în orice societate democratică protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului, în exercitarea acestei prerogative statul a instituit norme procesual penale, care au drept scop, după cum reiese din prevederile art. 1 alin.(2) Codul de procedură penală, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, și, pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Raportând cele expuse la cauza deferită judecătii, **calitatea de bănuite** în privința **Svetlanei ******* și **Liliei ******* odată ce a încetat de drept, ca urmare a expirării termenelor prescrise de art. 63 alin.(2) Cod de procedură penală, le-a creat acestora convingerea fermă că nu mai sunt bănuite și urmărite penal, adică o situație de certitudine privind finisarea procedurilor penale în privința lor.

Reluarea urmăririi penale contrar cerințelor stipulate în art. 22 alin.(2) și art. 287 alin.(4) Cod de procedură penală, precum și celor din art. 4 al Protocolului, nr. 7 la Convenție, urmează a fi considerată ***o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței*** prevăzute în art. 251 alin.(2) Cod de procedură penală (***în vigoare la momentul desfășurării urmăririi penale***). **Nulitatea reluării urmăririi penale**, în speța dată, nu se înlătură în nici un mod conform prevederilor art. 251 alin.(3) Cod de procedură penală (***în vigoare la momentul desfășurării urmăririi penale***), nu numai că **poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți**, dar și **se ia în considerare de instanță**, inclusiv **din oficiu**.

În afară de aceasta, **toate actele de procedură** întocmite după expirarea termenului de menținere a persoanei în calitate de bănuite, **sunt lovite de nulitate absolută**. Această concluzie se răsfrânge și în privința **rechizitoriului** ca act final de susținere a învinuirii și sesizare a instanței de judecată.

În argumentarea acestui raționament, instanța de judecată notează că **emiterea cu întârziere a ordonanțelor nominalizate de punere sub învinuire a Svetlanei ***** și Liliei ******* prezintă o încălcare esențială a legii procesual penale, care afectează drepturile și interesele legitime ale ultimelor, iar în baza art. 94 alin.(1) pct. 8) și alin.(2) Cod de procedură penală **sunt nule** și, respectiv, în corespundere cu art. 251 Cod de procedură penală (***în vigoare la momentul desfășurării urmăririi penale***), **devin nule și toate celelalte acte procedurale de urmărire penală**. Această stare de lucruri, conduce la **lipsa probelor admisibile** și, în consecință, **conduce la imposibilitatea determinării vinovăției persoanei** ca element indispensabil al laturii subiective a infracțiunii.

Mai mult, reieșind din cele analizate supra, ***ordonanțele nominalizate de recunoaștere repetată în calitate de bănuite Svetlanei ***** și Liliei ******** sunt irelevante pentru calcularea repetată a termenelor de aflare a lor în această calitate, asupra acestor circumstanțe indicând ***apărătorul Liliei *****-ul Jereghi în cererea din 29 octombrie 2019, adresată procurorului în Procuratura Anticorupție, Ina Frunza-Bargan*** (f.d.-91-95, vol. VI), care a fost respinsă ca neîntemeiată prin ***ordonanța ultimei din 30 octombrie 2019*** (f.d.-96-99, vol. VI), deși, conținutul acesteia, în opinia instanței de judecată, constituie nu o analiză a argumentelor invocate, ci o justificare a încălcărilor admise până la primirea cauzei penale în procedura sa, or, reieșind din materialele cauzei, ***raționamentele***, care au stat la baza adoptării soluției, ***nu au careva suport factologic.***

Într-o astfel de interpretare, se conchide că ***toate actele și acțiunile*** organului de urmărire penală efectuate ***după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuیت, sunt nule*** și ***procesul penal urmează a fi încetat.***

Mai mult, actele de urmărire penală îndeplinite de către organul de urmărire penală (procuror) în perioada de după 16 februarie 2016 sunt lovite de nulitate nu atât în temeiul prevederilor art. 251 Cod de procedură penală (***în vigoare la momentul desfășurării urmăririi penale***), cât în temeiul faptului că sunt contrare principiului de drept aplicat în jurisprudența națională și internațională – ***dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori***, ce corespunde hotărârii Curții Constituționale menționate, Constituției Republicii Moldova și prevederilor CEDO.

Conform ***art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală***, „*în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) – 9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53 – 60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă*”, iar conform ***art. 275 pct. 9) același Cod***, „*urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală*”.

Art. 285 alin.(1) Cod de procedură penală prevede că, „*încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspundere penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia*”, iar ***alin.(2) același articol*** prevede că, „*încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4) – 9) din prezentul cod (...)*”.

Alin.(3) al articolului precitat prevede că, „*încetarea urmăririi penale în privința persoanei are loc în orice moment al urmăririi penale dacă se constată existența temeiurilor prevăzute la alin.(2)*”.

Din conținutul **art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală** reiese că, *„sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”*, iar din conținutul **art. 394 alin.(4) același Cod** reiese că, *„partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal”*.

Potrivit **art. 396 pct. 1), 2) Cod de procedură penală**, *„dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă numele, prenumele și patronimicul inculpatului; dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului”*, iar potrivit **art. 397 pct. 3), 6) același Cod**, *„dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal, pe lângă chestiunile enumerată în art. 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă hotărârea cu privire la corpurile delictelor; dispoziția referitoare la procedura și termenul declarării apelului sau a recursului împotriva sentinței, după caz”*.

Prin urmare, instanța de judecată consideră că **încetarea procesului penal** în privința inculpatelor ******* Svetlana ******* și ******* Lilia *******, *la această etapă a procesului*, pe temeiul analizat, **este legală și întemeiată**.

Conform **art. 61 alin.(1) Cod de procedură penală**, *„parte civilă este recunoscută persoana fizică sau juridică în privința căreia există suficiente temeiuri de a considera că în urma infracțiunii i-a fost cauzat un prejudiciu material sau moral, care a depus la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată o cerere de chemare în judecată a bănuțitului, învinutului, inculpatului sau a persoanelor care poartă răspundere patrimonială pentru faptele acestuia. Acțiunea civilă se judecă de către instanță în cadrul procesului penal dacă volumul prejudiciului este incontestabil”*, iar conform **alin.(2) același articol**, *„recunoașterea ca parte civilă se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței de judecată”*.

Potrivit **art. 62 alin.(1) pct. 1), 4), 7), 9) Cod de procedură penală**, *„în scopul susținerii cererii sale, partea civilă dispune de următoarele drepturi: să facă explicații asupra cererii depuse; să înainteze cereri, în special pentru asigurarea acțiunii civile pornite; să ia cunoștință de materialele cauzei penale din momentul încheierii urmăririi penale, să noteze orice date din dosar care se referă la acțiunea civilă; să pledeze în dezbateri judiciare referitor la acțiunea sa”*, iar potrivit **alin.(2) pct. 2) același articol**, *„partea civilă este obligată să asigure numărul de copii de pe cererea de chemare în judecată pentru toate părțile civilmente responsabile participante la proces”*.

Din conținutul **art. 219 alin.(1) Cod de procedură penală** reiese că, *„acțiunea civilă în procesul penal se întentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice și juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin*

fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia”.

Art. 221 alin.(1) Cod de procedură penală prevede că, *„acțiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești”, iar alin.(2) același articol* prevede că, *„acțiunea civilă se intentează față de bănuț, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului”.*

Alin.(3) articolul precitat prevede că, *„în cererea de intentare a acțiunii civile se arată cauza penală în procedura căreia urmează să fie intentată acțiunea civilă, cine și către cine intentează acțiunea, valoarea acțiunii și cerința de despăgubire. Dacă este necesar, partea civilă își poate concretiza pretențiile”.*

Conform **art. 1398 alin.(1) Cod civil**, *„cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune”, iar conform alin.(2) același articol*, *„prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege”.*

Conform **alin.(3) articolul precitat**, *„o altă persoană decât autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege”.*

Potrivit **art. 1404 alin.(1) Cod civil**, *„prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave”, iar potrivit alin.(2) același articol*, *„persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile indicate la alin.(1)”.*

În cadrul cercetării judecătorești de către reprezentanta părții vătămate și părții civile SRL *****, ***** a fost înaintată *acțiune civilă în procesul penal* (f.d.-239-244, vol. VI) privind încasarea de la inculpatele ***** **Svetlana ******* și ***** **Lilia ******* în beneficiul SRL ***** a prejudiciului material în mărime de 145000 EURO și 766000 lei.

Însă, după cum a fost menționat supra, **în lipsa probelor admisibile și imposibilitatea determinării vinovăției** inculpatelor ***** **Svetlana ******* și ***** **Lilia ******* pe motivul indicat, **instanța de judecată**, fără a pune la îndoială existența și întinderea acestui prejudiciu, **este în imposibilitate să se pronunțe asupra acțiunii civile** înaintate în cadrul prezentului proces penal de către reprezentanta părții vătămate și părții civile SRL *****, ***** , din care motiv **consideră necesar a o lăsa fără examinare**, explicându-i dreptul de a se adresa în

judecată pe calea procedurii civile împotriva statului, care urmează să suporte consecințele acestor omisiuni, cu atragerea în proces a autorităților publice din cadrul cărora fac parte sau au făcut parte angajații, care au admis omisiunile analizate supra și n-au respectat termenii procedurali, or, **aceste carențe nu sunt imputabile nici primelor și nici ultimei**,

Conform **art. 157 alin.(1) Cod de procedură penală**, „*constituie mijloc material de probă documentele în orice formă (scrisă, audio, video, electronică etc.) care provin de la persoane oficiale fizice sau juridice dacă în ele sunt expuse ori adevărate circumstanțe care au importanță pentru cauză*”, iar conform **alin.(2) același articol**, „*documentele se anexează, prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței, la materialele dosarului și se păstrează atâta timp cât se păstrează dosarul respectiv. În cazul în care documentele în original sunt necesare pentru evidență, rapoarte sau alte scopuri legale, acestea pot fi restituite deținătorilor, dacă este posibil fără a afecta cauza, copiile de pe acestea păstrându-se în dosar*”.

Reieșind din circumstanțele cauzei, precum și prevederile legale expuse supra, instanța de judecată ajunge la concluzia că este necesar de păstrat la materialele cauzei **mijloacele materiale de probă** –

- ***copiile documentelor*** (f.d.-91-241, vol. I), recunoscute în această calitate prin ordonanța de recunoaștere în calitate de mijloc material de probă și atașare la materialele cauzei penale a mijloacelor materiale de probă din 19 septembrie 2017 (f.d.-242, vol. I),
- ***copiile documentelor*** (f.d.-1-39, vol. II), recunoscute în această calitate prin ordonanța de recunoaștere în calitate de mijloc material de probă și atașare la materialele cauzei penale a mijloacelor materiale de probă din 21 septembrie 2017 (f.d.-40, vol. II),
- ***copiile documentelor*** (f.d.-54-86, vol. II), recunoscute în această calitate prin ordonanța de recunoaștere în calitate de mijloc material de probă și atașare la materialele cauzei penale a mijloacelor materiale de probă din 07 septembrie 2018 (f.d.-87, vol. II),
- ***copiile documentelor*** – copia procedurii de executare, nr. 003-605/13 din procedura executorului judecătoresc Talmaci Roman pe 195 (o sută nouăzeci și cinci) file într-un plic sigilat de către procurorul în Procuratura Anticorupție, Ina Frunza-Bargan, anexate separat la materialele cauzei, recunoscute în această calitate prin ordonanța de recunoaștere în calitate de mijloc material de probă și atașare la materialele cauzei penale a mijloacelor materiale de probă din 07 septembrie 2018 (f.d.-99, vol. II),
- ***copiile documentelor*** (f.d.-112-115, 116-119, vol. II), recunoscute în această calitate prin ordonanța de recunoaștere în calitate de mijloc material de

probă și atașare la materialele cauzei penale a mijloacelor materiale de probă din 10 septembrie 2018 (f.d.-120, vol. II),
– **este necesar de păstrat la materialele cauzei.**

În baza celor expuse, conducându-se de **art. art. 332, 384-385, 389, 391-394, 396, 397 Cod de procedură penală**, instanța de judecată,-

a hotărât:

A înceta cauza penală de învinuire a Svetlanei ***** și Liliei ***** în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. b), d) și alin.(5) Cod penal în temeiul art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

A lăsa fără examinare acțiunea civilă în procesul penal a SRL ***** și a-i explica dreptul de a se adresa în judecată pe calea procedurii civile.

A păstra la materialele cauzei mijloacele materiale de probă:

- copiile documentelor (f.d.-91-241, vol. I);
- copiile documentelor (f.d.-1-39, vol. II);
- copiile documentelor (f.d.-54-86, vol. II);
- copiile documentelor (f.d.-112-115, 116-119, vol. II);
- copia procedurii de executare, nr. 003-605/13 din procedura executorului judecătoresc Talmaci Roman pe 195 (o sută nouăzeci și cinci) file într-un plic sigilat de către procurorul în Procuratura Anticorupție, Ina Frunza-Bargan, anexat separat la materialele cauzei.

Sentința cu drept de recurs în Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Președintele ședinței,
judecătorul:

Balan Gheorghe